

Grŵp Trawsbleidiol ar Les Anifeiliaid

Dyddiad: 06/11/2023

Lleoliad: Teams

Yn Bresenol

Carolyn Thomas AS

Luke Fletcher AS

Jane Dodds AS

Mike Hedges AS (Ryland Doyle, Staff Cymorth, yn bresennol)

Jayne Bryant AS (Lily Gray, Staff Cymorth, yn bresennol)

Dan Rose (Staff Cymorth, Carolyn Thomas AS)

Shahinoor Alom (Ysgrifenyddiaeth, Cynghrair yn Erbyn Chwaraeon Creulon)

Jessamy Korotoga (Animal Aid)

Fiona Pereira (Animal Aid)

Billie-Jade Thomas (RSPCA Cymru)

Vanessa Waddon (Hope Rescue)

PC David Allen (Heddlu Gogledd Cymru)

Alex Findlow (Dogs Trust UK)

Paula Boyden (Cadeirydd y Links Group)

Bronwen Dennis (Y Groes Las)

Ed Hayes (The Kennel Club)

Daryl Gordon (Cats Protection UK)

Natasha Wright (Nature Watch)

Mal Ingham (Cyn Brif Geidwad a Swyddog Bywyd Gwylt yng ngogledd Cymru)

Ymddiheuriadau

Peredur Owen Griffiths

Crynodeb o'r Cyfarfod

Cyflwyniad, cymeradwyo cofnodion a diweddariad ar gamau gweithredu.

Cyflwynodd CT gyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol drwy gydnabod bod y gwaharddiad ar osod maglau yn dod i rym. Diolchodd i bawb a gymerodd ran yn yr ymgyrch i sicrhau bod hynny'n ddigwydd.

Yn dilyn gweithredoedd y cyfarfod blaenorol:

- mae llythyr at y Gweinidog Lesley Griffiths wedi ei ddrafftio gan Crustacean Compassion a bydd yn cael ei anfon gan y cadeirydd ar ran y Grŵp Trawsbleidiol.
- Bydd y gweinidog yn cael ei wahodd i gyfarfod yn y dyfodol - yn ôl pob tebyg yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol yn ystod gwanwyn/haf 2024, oherwydd bydd ymgyngoriad y Sefydliadau Lles Anifeiliaid yn digwydd tua diwedd tymor y Senedd hon, felly byddai'n briodol dod â'r Gweinidog i mewn yn dilyn yr ymgyngoriad.

Gweithgarwch troseddol yn ymwneud â lles anifeiliaid.

PC Dave Allen, Swyddog Troseddau Bywyd Gwylt a Threftadaeth, Heddlu Gogledd Cymru

Tîm Troseddau Cefn Gwlad Heddlu Gogledd Cymru oedd y tîm troseddau gwledig cyntaf yng Nghymru a Lloegr, a sefydlwyd ym mis Medi 2013. Mae 75% o'r gweithgarwch troseddol gwledig yng ngogledd Cymru yn digwydd yn y sector ffermio gyda'r gweddill yn droseddau amgylcheddol, bywyd gwylt a throseddau treftadaeth.

Mae deg aelod o Dîm Troseddau Cefn Gwlad Heddlu Gogledd Cymru ar wasgar ar draws gogledd Cymru. Mae'r swyddogion yn gweithio'n agos iawn gyda Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae'r tîm hefyd yn gweithio'n agos gyda'r RSPCA, yn enwedig ar faterion domestig sy'n codi.

Eglurodd DA fod achosion o les anifeiliaid gwael sy'n arwain at droseddau, ac achosion eraill lle mae troseddau'n arwain at les anifeiliaid gwael.

Enghraifft o'r cyntaf yw ymosodiadau cŵn ar wartheg. Adroddir am oddeutu 120 i 150 o ymosodiadau gan gŵn ar wartheg y flwyddyn yng ngogledd Cymru, a chanran fechan o'r darlun cyfan yw hynny, gan nad yw llawer o ymosodiadau yn cael eu hadrodd. Dywedwyd bod yr ymosodiadau gan gŵn wedi digwydd oherwydd perchnogaeth a rheolaeth wael o gŵn, a bod anallu i ofalu'n ddigonol am anghenion penodol rhai bridiau yn arwain at ymosodiadau o'r fath.

Enghraifft o drosedd sy'n arwain at les anifeiliaid. Oherwydd yr argyfwng costau byw, bu nifer o ymdrechion llwyddiannus ac aflwyddiannus i ddwyn da byw, yn enwedig defaid. Bu achosion o ddefaid yn cael eu lladd yn Ynys Môn a Glannau Dyfrdwy.

Dangosodd DA hefyd ddelweddau o weithgareddau "abwydo/cloddio" moch daear yn digwydd yn ardaloedd gwledig gogledd Cymru. Ychwanegodd fod tystiolaeth yn dangos cysylltiad rhwng grwpiau troseddol trefnedig a'r math hwn o weithgaredd fel math o ddefod gynefino ar gyfer pobl ifanc. Mae'n ffordd i bobl adeiladu'r ymddygiad ymosodol a'r ddisgyblaeth honno sydd eu hangen ar aelod o gang.

Dim gweithredoedd o'r eitem hon.

Nodi arwyddion cam-drin anifeiliaid gan y Links Group.

Dr Paula Bowden, Cadeirydd y Links Group a Chyfarwyddwr Milfeddygol yr Ymddiriedolaeth Cŵn.

Rhannodd PD wybodaeth am y cysylltiad rhwng cam-drin pobl a cham-drin anifeiliaid. Er na all rhywun ddweud yn bendant bod cam-drin partneriaid yn ffactor sy'n pennu cam-drin anifeiliaid, dylai fod yn rhoi awgrym o amheuaeth i weithwyr proffesiynol y gallai fod cam-drin arall yn digwydd yn yr amgylchedd hwnnw.

Sefydlwyd y Links Group yn 2001, daeth yn elusen ar ddiwedd 2021 gyda'r egwyddor o annog pobl i gyfathrebu a chroes-adrodd o ran delio ag achosion lle mae amheuaeth bod cam-drin yn digwydd.

Ar gyfartaledd, mae dioddefwr cam-drin domestig yn mynd i brofi tua 50 o achosion o gam-drin cyn iddynt gael unrhyw gymorth ystyrion er gwaethaf ceisio gadael yr amgylchedd camdriniol hwnnw nifer o weithiau. I rai, mae'r oedi cyn ffoi rhag sefyllfa dreisgar oherwydd nad ydynt eisiau gadael eu hanifeiliaid anwes ar ôl yn nwylo'r cyflawnwr. Nid yw'r rhan fwyaf o lochesi yn derbyn anifeiliaid anwes. Nid oedd un wraig, a ddefnyddiwyd fel enghraifft, am fynd i loches a gadael ei chi ar ôl yn nwylo troseddwr. Yn anffodus, ac yn drist iawn, fe gymerodd ei bywyd ei hun. O ganlyniad i hynny, a pheth gwaith a wnaed gan gydweithiwr yn Links, Mary Wakeham, dangoswyd y byddai naw o bob deg o gyflawnwyr cam-drin domestig hefyd yn targedu anifail anwes y teulu, naill ai drwy niwed bwriadol neu drwy fygythiad o niwed.

Ysgrifennodd Phil Arkeil y papur hwn bron i 30 mlynedd yn ôl erbyn hyn, dan y teitl: Child abuse, animal abuse and veterinarian. Yr hyn a ddywedodd yn y bôn oedd bod tystiolaeth gynyddol o gysylltiad rhwng trais yn erbyn pobl a thrais yn erbyn anifeiliaid, ac mae milfeddygon yn bwysig oherwydd gwelwn ganlyniadau'r trais yn yr anifeiliaid sy'n dod atom fel cleifion. Ychwanegodd PD fod hyn yn ymestyn i'r tîm milfeddygol cyfan.

Arweiniodd ymchwil pellach a wnaed gan batholegydd ffforensig o'r enw Heller Monroe a Mike Thrusfield at gyfres o bapurau. Roedd y dystiolaeth yn amlgu'n fawr iawn y tebygrwydd rhwng yr anafiadau a welwn mewn anifeiliaid a'r anafiadau a welwn mewn plant.

Anogodd PD pa mor bwysig oedd hi i'r rhai mewn lleoliadau gofal iechyd dynol a lleoliadau iechyd anifeiliaid siarad â'i gilydd lle mae amheuan wedi codi. Dylai anafiadau ailadroddus fod yn rhoi awgrym cryf o amheuaeth.

Cyflwynwyd un achos lle'r oedd yr RSPCA wedi erlyn rhywun am arteithio ci. Roedd rhywun wedi bod yn diffodd eu sigarêts ar ben eu ci. Pan gafodd y ci hwn ei bost-mortem, roedd pob asen yn ei gorff wedi ei thorri rywbyrd.

Yr anifeiliaid sydd fwyaf agored i niwed neu sydd fwyaf mewn perygl yw anifeiliaid iau, yn debyg i bobl. Y cefndir cymdeithasol a'r her yma yw y gall pobl sydd o bosibl yn fwy addysgedig fod yn llawer mwy credadwy. Roedd dau achos yr adroddwyd ar wahân amdanynt fel rhan o waith Helen Monroe. Roedd un yn feddyg a oedd wedi cicio eu ci eu hunain mor wael fel eu bod wedi rhwygo ei bledren a'r llall yn filfeddyg oherwydd y ffordd roedd milfeddyg yn trin y cleifion. Dynion yw'r troseddwy'r yn bennaf.

Gweithredoedd

- CT i godi mater caniatáu anifeiliaid anwes gyda landlordiaid preifat yn y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai.
- Y Grŵp Trawsbleidiol i gasglu mwy o dystiolaeth am dai, cam-drin domestig ac anifeiliaid anwes.
- Swyddfa CT i gysylltu â Jane Dodds AS (Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol ar Blant), Sian Gwenllian (Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol ar Fenywod) a John Griffiths MS (Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol ar Dlodï yn ogystal â chadeirydd y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai) i ddechrau trafodaeth ar gwmpas y gwaith cydweithredol yn y dyfodol. Gan gynnwys ysgrifenyddiaethau'r Grwpiau Trawsbleidiol priodol.

Diweddariad Perchnogaeth Cŵn Cyfrifol

Billie-Jade Thomas, RSPCA Cymru

Cyhoeddodd llywodraeth y Deyrnas Unedig yn ddiweddar y bydd perchnogi, bridio, ailgartrefu, hysbysebu, gwerthu neu ganiatáu i gwn XL Bully grwydro yn anghyfreithlon yng Nghymru a Lloegr o 31 Rhagfyr ymlaen. Nid yw hyn yn berthnasol i'r Alban eto. Nid ydynt wedi cadarnhau eto eu bod yn cymryd mwy o gamau, gyda'r un peth yn wir yng Ngogledd Iwerddon, ond dyma lle mae Cymru arni.

Dyma'r tro cyntaf i frid newydd gael ei ychwanegu at y rhestr o fridiau gwaharddedig sy'n dod o dan Adran 1 o'r Ddeddf Cŵn Peryglus ers i'r ddeddfwriaeth gael ei chyflwyno ym 1991, fwy na 32 mlynedd yn ôl, ac felly mae hyn yn rhywbeth digynsail yn y ffordd nad yw'r sector wedi delio â brîd ychwanegol sy'n cael ei ychwanegu at y rhestr o'r blaen. I'r rhai sy'n berchen ar gŵn XL Bully ar hyn o bryd, byddant yn gallu eu cadw, felly gallant wneud cais am dystysgrifau eithrio erbyn 1 Chwefror 2024. Mae hynny'n rhoi rhywfaint o amser iddynt, a fyddai'n caniatáu iddynt gadw eu cŵn, ond bydd yn rhaid iddynt ddilyn cyfyngiadau cyfreithiol fel gwisgo mwslin, gosod microsglodyn ac ysbaddu.

Bydd y llywodraeth yn rhoi iawndal o £200 tuag at gostau difa cŵn XL Bully i'r perchnogion hynny nad ydynt yn bwriadu cadw eu ci. Bydd angen i gŵn fod yn fwy nag 20 modfedd yn achos cŵn gwryw neu 19 modfedd yn achos cŵn benyw at eu hysgwyddau cyn cael eu dosbarthu fel XL Bully. Gallai hyn barhau i arwain at sefyllfa lle bydd cŵn mawr â nodweddion tebyg i XL Bully yn ?dynn?, sy'n bryder i ni eto. Fel arall, mae'r diffiniad yn eithaf gwael ond fe'i darperir ar wefan llywodraeth y Deyrnas Unedig.

Mae RSPCA Cymru o'r farn nad yw gwaharddiad yn bolisi effeithiol i sicrhau diogelwch pobl gan ein bod ni wedi cael y Ddeddf Cŵn Peryglus ers 32 mlynedd ac nad yw hyn wedi lleihau nifer y derbyniadau i ysbyty oherwydd brathiadau cŵn. Mae pryder hefyd am y canlyniadau anfwriadol y bydd y gwaharddiad hwn yn eu cael mewn sawl ffordd. Bu'n ofynnol i'r RSPCA ddifa 377 o fathau gwaharddedig o gŵn i gydymffurfio â Ddeddf Cŵn Peryglus 1991. Gydag ychwanegiad newydd cŵn XL Bully, mae'r nifer hwn yn mynd i gynyddu.

Bydd hyn yn cael effaith ar y sector tai ac ailgartrefu wrth i bwysau cynyddol gael ei ychwanegu arnynt yn ogystal â'r effaith drawmatig y bydd yn ei chael ar y rhai sy'n ymwneud â'r broses ewthanasia, i ddifa anifeiliaid iach oherwydd newid yn y gyfraith.

Bydd straen ychwanegol ar awdurdodau lleol hefyd gan fod dyletswydd statudol arnynt i gasglu cŵn strae, ac ers y cyhoeddiad newydd, mae disgwyl i nifer y mathau o gŵn XL Bully Americanaidd sy'n cael eu gadael yn amddifad a'r rhai sy'n crwydro gynyddu.

Mae'r RSPCA yn galw ar Lywodraeth Cymru i ystyried rhoi cymorth i awdurdodau lleol er mwyn iddynt allu cyflawni'r dyletswyddau statudol hyn.

Bydd effaith hefyd ar adnoddau'r heddlu oherwydd swyddogion deddfwriaeth cŵn, sef y swyddogion heddlu arbenigol sy'n asesu bridiau gwaharddedig.

Aethom â'r galwadau hyn i Uwchgynhadledd Llywodraeth Cymru, ac rwy'n siŵr bod llawer ar yr alwad hefyd yn bresennol ar 18 Hydref.

Dim camau gweithredu o'r eitem hon.

Unrhyw Fater Arall

- Mae disgwyl i ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru ar sefydliadau llesiant anifeiliaid ddigwydd yn fuan a fydd yn ystyried cwestiwn ar faterion yn ymwneud â milgwn.
- Dyddiad cyfarfod nesaf y Grŵp Trawsbleidiol fydd 19 Chwefror.